

ODTAJNĚNÉ

Výtisk č. 8

TAJNÝ ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

Ročník 1956

V Praze dne 24. ledna 1956

Číslo 11

O B S A H : 11. Porušení socialistické zákonnosti při vyšetřování akce "VRAŽDA" na KS-MV Pardubice.

11

Porušení socialistické zákonnosti při vyšetřování akce "VRAŽDA" na KS-MV Pardubice.

Zrušeno dle RMV č. 64/54, čl. 70

Vyšetřovací pracovníci ministerstva vnitra dosáhli v uplynulém období určitých úspěchů při odhalování a usvědčování nepřátel naší lidově demokratické republiky, kteří byli předáni k potrestání. Většina vyšetřovacích pracovníků při své práci řádně dodržovala zákony a správně uplatňovala vydané rozkazy a směrnice o vyšetřování protistátních trestných činů, uplatňujíce při tom získané teoretické zkušenosti. Tak bylo úspěšně zakončeno vyšetřování rozsáhlé špiónážní organizace v Bratislavě, likvidováno ilegální centrum Jesuitů v Žilině, na správě vyšetřování MV byla předána k potrestání rozsáhlá protistátní skupina pravicových sociálních demokratů a s dobrým výsledkem bylo ukončeno vyšetřování mnoha dalších jednotlivých případů.

Přes tyto úspěchy se však projevily v práci vyšetřovacích pracovníků vážné nedostatky, které jsou brzdou při plnění úkolů, vytýčených ministerstvu vnitra stranou a vládou.

Nejvýznamnější nedostatky se projevily ve vyšetřovací práci KS-MV Pardubice (náčelník KS-MV pplk. VOSECKÝ, náčelník vyšetřovacího odboru npor. KUTNER), které vyvrcholily nakonec při vyšetřování vraždy Lubomíra KRÁTKÉHO z Pardubic.

RMV č. 64/54, čl. 70
Vyšetření jakéhokoliv protistátního trestného činu, zejména pak teroru vyžaduje pochopitelně maximální houževnatost, neúprosnost a bojovnost, zaměřené k rychlému odhalení pachatele. Uplatnění těchto zásad ovšem nesmí vést k porušování zákonů, směrnic a rozkazů o vyšetřování, jako tomu bylo při vyšetřování případu vraždy v Pardubicích, kde vyšetřovací pracovníci porušili všechna základní pravidla vyšetřovací práce.

V tomto případě byli vyšetřováni od června 1955 odsouzení JÍLEK, ŘEZNIČEK, KUBAT, BEDNAR a nově zatčení ZEMAN, VOJTECH, ŘÍHA a STRÍTESKÝ. Jejich vyšetřování prováděl npor. KUTNER, por. MATĚJČEK, por. NOCAR, ppor. RŮŽIČKA, ppor. FORMÁNEK, por. TOMAN, ppor. FECHA, ppor. TICHÝ, st. serž. HOLOUBEK a ml. serž. SVOBODA.

Z výpovědi STRÍTESKÉHO a později ZEMANA byly získány některé nové poznatky o vraždě Lubomíra KRÁTKÉHO, spáchané v r. 1949 v Pardubicích. Vyšetřování mělo být vedeno s cílem získat další poznatky a objasnit tento závažný teroristický čin.

Tento úkol vyšetřovací pracovníci KS-MV v Pardubicích nesplnili, poněvadž v nesprávně uplatněné snaze rychle odhalit účastníky teroristické vraždy - hlavně však proto, že tato jejich snaha nebyla správně náčelníkem vyšetřovacího odboru a vedením krajské správy usměrnována a řízena - sklouzli až k používání nedovolených, zakázaných metod vyšetřování. K použití těchto metod došlo hlavně v období, kdy vyšetřování bylo zaměřeno k přímému objasnění vraždy, kdy již byly získány některé výpovědi o účasti na vraždě, kdy však byly obviněnými měněny a kdy došlo k hromadění rozporů ve výpovědích obviněných. Vyšetřovací pracovníci použili fyzické násilí proti vyšetřovaným osobám a porušovali zásady správné vyšetřovací práce i v ostatních směrech.

Fyzického násilí bitím vyšetřovanců se dopustil náčelník vyšetřovacího odboru npor. KUTNER, který sám byl iniciátorem tohoto nezákonného a všemi rozkazy a směrnicemi MV přísně zakázaného jednání, náčelník oddělení por. MATĚJÍČEK, dále vyšetřovací pracovníci ppor. FORMÁNEK, por. RŮŽICKA, ml. serž. SVOBODA a náčelník 3. odboru KS-MV Pardubice kpt. ŠPÁČEK. Bití bylo použito jmenovitě u obviněného JÍLKA, BEDNÁŘE, ZEMANA, KUBÁTA a ŘÍHY. Kromě bití obviněných bylo v této akci používáno dalších přísně zakázaných prostředků fyzického násilí.

Přesto, že v TRMV č. 19/1955 byl znovu připomenut přísný zákaz provádění nepřetržitých, dlouhodobých výslechů, dal npor. KUTNER vyšetřovacím pracovníkům příkaz, na jehož základě byli obvinění vyslýcháni přes tři týdny téměř výhradně v noci, aniž by jim byla dána možnost přiměřeného odpočinku. Z popudu instruktora správy vyšetřování MV, por. LOSKOTA, byl dán příkaz velitelské věznice, aby obviněným byl umožněn spánek, ale vyšetřovací pracovníci prakticky omezili dobu k spánku na 2-3 hodiny denně.

Přesto, že vyšetřovacím pracovníkům bylo neustále připomínáno a vysvětlováno, že tímto způsobem nelze zjistit objektivní pravdu, nechávali obviněné při výslechu stát a když nevypovídali nebo nemluvili podle představení vyšetřovacích pracovníků, nasazovali jim pouta.

Podle návodu npor. KUTNERA a por. MATĚJÍČKA používali těchto nezákonných metod při výslechu téměř všichni uvedení vyšetřovací pracovníci.

Vyšetřovací pracovníci KS-MV Pardubice spojovali bití obviněných s hrubým nadáváním, vyhrožováním trestem smrti a zatčením jejich rodin, jestliže nepřiznají svoji účast na vyšetřované teroristické akci.

Je samozřejmé, že používání takových nedovolených a nezákonných vyšetřovacích metod, stejně jako další porušování zásad správné vyšetřovací práce, nemohlo vést k objasnění případu.

Vyšetřovací pracovníci sice získali celou řadu výpovědí obviněných o jejich účasti na vraždě KRÁTKÉHO, byly to však výpovědi - vzhledem k používaným metodám - plně zásadních rozporů.

Obviněný JÍLEK na příklad 20.7.1955 uvedl, že vraždu provedly dvě osoby, oblečené za příslušníky LM, což prý věděl od MARKA. 21.7.1955 však uvedl, že vraždu provedl student LAZNIČKA, což prý věděl od BEDNÁŘE. V dalších výpovědích JÍLEK mluvil již o své účasti na vraždě a dne 14.10.1955 uvedl, že ZEMAN po vraždě krvácel na pravé tváři, čehož si všiml na místě činu. 15.10.1955 uvedl, že ZEMAN krvácel z ruky a tentokrát, že si toho všiml až po odjezdu z místa činu v Pardubicích.

Také ZEMANOVY výpovědi byly plny rozporů. 13.8.1955 uvedl, že zavraždil KRÁTKÉHO samopalem z 20 kroků. 16.8.1955 uvedl, že KRÁTKÉHO udeřil samopalem, odskočil a potom na něho střílel. 28.8.1955 uvedl, že na KRÁTKÉHO střílel pistolí a že vraždu provedl s BEDNÁŘEM, který KRÁTKÉHO udeřil pistolí do hlavy.

Podobné rozpory byly i ve výpovědích všech vyšetřovaných v tomto případě, aniž by je vyšetřovací pracovníci taktickým způsobem vyjasňovali a odstraňovali a snažili se tak docílit nových, věrohodných poznatků. Vyšetřovací pracovníci svým nesprávným postupem naopak rozpory různým způsobem zahlazovali.

Tak na příklad protokoly nebyly psány z každého výslechu, ale jen tehdy, když obviněný něco o činnosti začal vypovídat. Odvolání obsahu výpovědi nebo jejich změny nesměly být zapisovány.

Tak se stalo, že npor. FORMÁNEK sepsal protokol o výpovědi se ZEMANEM, který uváděl, že přímým vrahem je BEDNÁŘ. Protože tato skutečnost byla v rozporu s jeho dřívějšími výpověďmi, musel npor. FORMÁNEK na příkaz npor. KUTNERA tento protokol před ZEMANEM roztrhat.

Vyšetřovací pracovníci KS-MV při vyšetřování případu používali ne-takticky v průběhu výslechu obviněných i různých poznatků, získaných v průběhu vyšetřování a materiálů z roku 1949, kde byly objektivně zjištěné skutečnosti o provedení vraždy. S těmito materiály obviněné při výslechu postupně seznamovali, neprotokolovali jejich použití, ale nutili vyšetřovance, aby podle nich mluvili. Přitom nezapisovali výpovědi, které byly v rozporu s objektivně zjištěnými skutečnostmi z r.1949. Tak získávali vyšetřovací pracovníci zdánlivě shodné výpovědi.

Uvedeným způsobem použil na příklad npor. FORMÁNEK na pokyn npor. KUTNERA při výslechu ZEMANA několik fotografií místa činu, podle kterých se ZEMAN orientoval o bezprostředním místě bydliště zavražděného, o poloze mrtvoly, o zbrani KRÁTKÉHO a dalších skutečnostech, které pak ZEMAN využil ke kombinacím svých výpovědí.

Npor. MATĚJÍČEK přiměl sugestivními otázkami obviněného ŘEZNIČKA k výpovědi, že při odchodu na místo činu měl v aktovce zbraň.

Vážných chyb se dopustili vyšetřovací pracovníci i při používání agentury na cele.

V tomto případě porušovali TRMV čis.19/1955 o řízení agentury na cele a přemísťovali obviněné k osobám, které předtím byly na cele s dalším obviněným z případu, anebo použili jednoho agenta u několika spoluobviněných.

Tak se stalo, že REJL byl postupně u čtyř obviněných z vraždy, ROGULJIČ rovněž u čtyř, VENINGER u třech obviněných, obviněný STŘÍTESKÝ se postupně na cele vystřídal s deseti osobami, které byly přemístěny k dalším obviněným z vraždy.

Tímto způsobem muselo nutně dojít k přenášení poznatků, k orientaci obviněných a k jejich domluvě, aby mohli vyšetřování přivádět na falešné koleje.

Nesprávných metod používali vyšetřovací pracovníci i při konfrontaci s obviněnými.

Tak na počátku vyšetřování dal npor. KUTNER příkaz k provedení t.zv. "seznamovací konfrontace". Všichni obvinění byli předvedeni svými vyšetřovacími pracovníky do jedné místnosti, postaveni čelem ke stěně, na pokyn npor. KUTNERA se obrátili, prohlédli se navzájem a npor.

KUTNER k nim měl krátký proslov o jejich účasti na vraždě a pronesl výzvu k doznání. Tak obvinění ihned na začátku vyšetřování poznali, kdo je v případě zatčen a vyšetřován.

Před konfrontacemi se museli někteří obvinění učit své výpovědi nazpaměť. Při konfrontaci VOJTĚCHA s REZNIČKEM dal dokonce npor. KUTNER REZNIČKOWI jeho protokol, aby VOJTĚCHOVI přečetl svoji dřívější výpověď, od které se při konfrontaci odchyloval.

Vyšetřovací i operativní pracovníci v Pardubicích orientovali obviněné i při provádění rekonstrukci na místě činu a na místech úkrytu zbraní. Na základě vymyšlených výpovědí o úkrytech zbraní jeli vyšetřovací pracovníci s obviněnými autem k domnělému úkrytu. Když nedovedli obvinění při jízdě ukázat cestu na místo činu nebo k úkrytu zbraní, nebo samotný úkryt, byla jim cesta ukazována samotnými pracovníky.

Tak tomu bylo při rekonstrukci s JÍLKEM, kterou prováděl por. NOCAR a kpt. ŠPAČEK, který, když JÍLEK neuměl ukázat cestu, vedl vůz sám až k domnělému úkrytu zbraní. Když zdě JÍLEK přes domluvy kpt. ŠPAČKA řekl, že o zbraních nic neví, začal mu kpt. ŠPAČEK hrubě nadávat a vyhrožovat.

Z těchto rekonstrukcí nebyly prováděny seriosní, pravdivé a podrobné zápisy. Podobným způsobem postupovali vyšetřovací pracovníci i v ostatních případech rekonstrukcí.

Pracovníci vyšetřovacího odboru KS-MV Pardubice postupovali neobjektivně a proti nařízeným zásadám i při sepisování protokolů o výpovědích. Nejen, že nepsali protokoly z každého výsledku, ale na příkaz npor. KUTNERA psali výhradně koncepty protokolů. Tyto předávali npor. KUTNEROWI, který měnil formulace a stylisaci a nechával z nich vyhotovovat písarkou přímo čistopis, který byl teprve po několika dnech dáván k podpisu obviněným.

Npor. KUTNER psal na příklad s VOJTĚCHEM protokol a zapisoval do něho některé skutečnosti i přes protesty VOJTĚCHA, že tomu tak není.

Vyšetřovací pracovníci KS-MV Pardubice narušili svým nesprávným a někdy i nezákonným postupem vyšetřování případu vraždy Lubomíra KRATKÉHO. Získávali falešné výpovědi, tyto řádně neproverovali, soustřeďovali jen poznatky, které svědčily o vině obviněných a nezaznamenávali poznatky svědčící o jejich nevině. Jejich provinění je o to vážnější, že byly vyšetřovány nepřátelské živly, kterým byla takovým postupem dána možnost zastříti svoji skutečnou protistátní činnost.

Odpovědnost za tento stav nese v první řadě náčelník vyšetřovacího odboru npor. KUTNER. Jmenovaný je odpovědný především za to, že nesprávně vychovával a řídil nezkušené, mladé vyšetřovací pracovníky, kteří ještě dostatečně nezvládli rozkazy a směrnice ministra vnitra o vyšetřování a že sám se dopouštěl hrubého porušování socialistické zákonnosti.

Náčelník KS-MV Pardubice, s. pplk. VOSECKÝ a jeho zástupce s. mjr. RYCHETSKÝ jsou též zodpovědní za tento případ, neboť nařídili správně činnost vyšetřovacího odboru, neprováděli řádnou kontrolu metod vyšetřování, i když o některých nedostacích ve vyšetřování byli informováni.

Instruktor správy vyšetřování MV, por. LOSKOT, sice hlásil starším náčelníkům řadu poznatků o porušování rozkazů a směrnic ministra vnitra, ale nezískal dostatečný přehled o pravém stavu věci a nenavrhl včas potřebná opatření k odstranění těchto nedostatků. Je třeba říci, že pracovníci KS-MV Pardubice nereagovali na celou řadu správných pokynů por. LOSKOTA, neinformovali ho plně, ani náčelníka krajské správy, o průběhu vyšetřování.

Vedení správy vyšetřování MV, i když nakonec odhalilo použití nesprávných a nezákonných metod pracovníky vyšetřovacího odboru KS-MV Pardubice, spoléhalo se delší dobu jen na instruktora por. LOSKOTA a včas nezlepšilo kontrolu a pomoc při vyšetřování tohoto případu. Kromě toho vedení správy vyšetřování MV doporučilo do funkce náčelníka vyšetřovacího odboru KS-MV Pardubice npor. KUTNERA, a mělo proto znát jeho kvality.

Náčelníci i operativně vyšetřovací pracovníci nepochopili, že naše síla nespočívá v používání fyzického násilí a hrubosti, ale ve vysoké politické uvědomělosti, morální převaze a v mistrovském ovládní čkistické práce. K narušování socialistické zákonnosti dochází právě tam, kde tyto vlastnosti a předpoklady nejsou, kde naši příslušníci přistupují k vyšetřování protizákonných trestných činů formálně, bez dovedného shromažďování a využívání všech druhů důkazních prostředků.

K rychlému a nekompromisnímu odstranění uvedených závad a ve snaze zásadně zlepšit úroveň vyšetřovací práce na KS-MV

n a ř í z u j í :

- 1/ Předat pro nezákonný postup při vyšetřování akce VRAŽDA vojenskému prokurátoru níže uvedené pracovníky:
 - npor. Adolfa KUTNERA, náčelníka vyšetřovacího odboru KS-MV Pardubice,
 - por. Antonína MATĚJČKA, náčelníka oddělení vyšetřovacího odboru KS-MV Pardubice a
 - kpt. Ladislava ŠPAČKA, náčelníka 3. odboru KS-MV Pardubice.
- 2/ Podle kázeňského řádu potrestat:
 - a/ ppor. Jiřího FORMANKA, pracovníka KS-MV Pardubice, 15 dny vazby na hlavní strážnici,
 - b/ ppor. Antonína RŮŽICKU, pracovníka KS-MV Pardubice, 10 dny vazby na hlavní strážnici,
 - c/ por. Václava NOCARA, ppor. Josefa TOMANA, ppor. Josefa PECHA, st. serž. Jaroslava HOLOUBKA, ml. serž. Jaroslava SVOBODU, zařazené na KS-MV Pardubice, a ppor. Zdenka TICHEHO z KS-MV Liberec, důtkou.
 - d/ por. Antonína LOSKOTA, staršího instruktora správy vyšetřování MV, ustanovením do nižší funkce.
- 3/ Všem náčelníkům KS-MV a S-MV Jáchymov:
 - a/ podrobně seznámit s tímto rozkazem náčelníky vyšetřovacích odborů KS-MV,
 - b/ podrobně a do hloubky probrat na poradách se všemi vyšetřovacími pracovníky a operativními pracovníky rozkaz ministra č. 16/51 s příslušnými doplňky, TRMV č.19/1955 a tento rozkaz,

c/ docílit, aby každý vyšetřovací i operativní pracovník měl jasny přehled o správných zásadách, uplatňovaných ve vyšetřování, a tak mohl dosahovat úspěšného plnění uložených úkolů.

4/ Náčelníku správy vyšetřování MV:

- a/ urychleně provést výměnu instruktorů za pracovníky správy vyšetřování MV, kteří prakticky vyšetřují, a pomocí náčelníků, instruktorů a zkušených pracovníků správy vyšetřování MV provádět cesty na vyšetřovací odbory KS-MV k pomoci při nejdůležitějších případech a tam, kde je odborná a politická úroveň pracovníků na nízkém stupni,
- b/ ve spolupráci s příslušnými pracovníky správy kádrů MV prostudovat a upravit plány doplňovacího školení pracovníků vyšetřovacích odborů KS-MV s přihlédnutím na potřeby školení příslušníků těchto odborů.

5/ Náčelníku správy kádrů MV:

předložit ve spolupráci s náčelníkem správy vyšetřování MV návrh na nové kádrové obsazení vyšetřovacího odboru KS-MV Pardubice.

Náčelníka KS-MV Pardubice, s. pplk. VOSECKÉHO a jeho zástupce, s. mjr. RYCHETSKEHO, důrazně upozorňuji, že napříště musí řídit vyšetřovací odbor a provádět systematickou kontrolu práce vyšetřovacích pracovníků tak, aby v budoucnu k podobným zjevům nedošlo.

N/K-0017/1956

Ministr vnitra

Rudolf Barák v.r.

Obdrží : ministr vnitra
 náměstci ministra vnitra
 náčelníci I-VII správy MV
 náčelníci KS-MV a správy MV Jáchymov
 ústřední škola MV
 správa kádrů MV
 správa vyšetřování MV
 inspekce ministra vnitra a HV-KSČ

Tento výtisk rozkazu ministra vnitra s originálem porovnal a za správnost vyhotovení odpovídá: *hor. J. Chaloupka*

Tento rozkaz a rozkazy čis. 16/1951 a 19/1955 s příslušnými pracovníky proškolen dne _____

kým /podpis/ _____

dodržování uvedených rozkazů bude kontrolovat _____